

Homework for June 4

From Duchas.ie

Attached you'll find two episodes from the Duchas site, one about Bealtaine superstitions, the other about a magical island.

In each case I've put the page image on the front of a sheet and a modern transcription (done by Tuirisc) on the back. We have two weeks to work on these, of course:

1. Do what you can to transcribe the original versions, but I know these graphics are hard to read.
2. Then translate the stories, working largely from the modern transcription.
3. But let's not forget about our older version. Highlight some of the interesting spelling differences between the two version, or archaic bits of grammar, etc. We want to learn some things about the evolution of the language via the modernization and standardization in the mid-twentieth century.

194
Lá bealtaine.

- Stobán Ní Cúppaoin do gólátrúig.

Dí go léor pippéoga an naoi lá bealtaine.
Ní cúpú amac an bainne cor ar bí an
lá sin, dá gcúpú ní beo an cáid ar na
beirdí ar fead na blisóna spíre.

Oíche bealtaine cúpú puinne caorísinn
ó cionn an dorair ar fairsíor go d'ambrao
na pippéoga na daoine nó na beirdí leo.

Cúpú fao ar lámh an ceintín a mbíod
an leam-sé an lá bealtaine ar fairsíor
go d'ambrao na pippéoga an bainne leo.

Bíod sean-bean ag gabáil capte fao ag
cruinnúgáid ime lá bealtaine agus map
b'fuirgead fi é deiread fi go d'ambrao fi léice
an tim ar fao.

*3rd pippéoga
- M. O'Connell
Call Road
194*

2. ... Áine Ní Fágairca do cúpú pípú leorai Ó Briáir

a d'innis.

Lá Bealtaine bíonn go léor pippéoga ag daoine.

Dá neirigeas ar maidin poirt mór lá Bealtaine agus dá
deirgeas amac ar an t'páid agus b'caoinúgáid do áimicall ní feirgeas
dearac ar son ceac. Agus áimicé ar fáil go mbíonn pippéoga ag daoine indiu
gan ceine a cúpú pípú go b'caife fiad dearac ar ceac eile map dá cú an céad dume a
cúppead pípú ceine agus dearac a bair ar an fímléar ar an gcéad fímléar ar maidin
deirfad na sean-daoiné na mbíod an cáid oir an bíon sin. Ní cúppeas daoiné amac an luicé
arís sin aís an oirfad. A.N.F.

BHÍODH GO LEOR PISEOGA FAOI LÁ BEALTAINÉ...

Bhí go leor pisreoga ann faoi Lá Bealtaine. Ní chuirte amach aon bhainne chor ar bith an lá sin, dá gcuirte ní bheadh an t-ádh ar na beithígh ar feadh na bliana aríst.

Oíche Bhealtaine chuirte ruainne caorthainn os cionn an dorais ar fhaitíos go dtabharfadh na síoga na daoine nó na beithígh leo. Chuirte gad (féithleoige) ar láimh an cheaintín a mbíodh an leamhnacht ann Lá Bealtaine ar fhaitíos go dtabharfadh na síoga an bainne leo.

Bhíodh seanbhean ag gabháil thart fadó ag cruinniú ime Lá Bealtaine agus mura bhfaigheadh sí é, deireadh sí go dtabharfadh sí léi an t-im ar fad.

– Siobhán Ní Churraoin,

An Chloich Mhóir,

Conamara.

Óna hathair Maitiú (70bl) a fuair sí an t-eolas

Dá n-éireofa ar maidin roinnt moch Lá Bealtaine agus dhá dtéifea amach ar an tsráid agus breathnú i do thimpeall ní fheicfeá deatach as aon teach. Chuimhneofa ort féin go mbíonn pisreoga ag daoine inniu gan tine a chur síos go bhfeicfidh siad deatach as teach éigin eile mar dá mba thusa an chéad duine a chuirfeadh síos tine agus deatach a bheith as do shimpléar ar an gcéad shimpléar ar maidin, déarfadh na seandaoine nach mbeadh an t-ádh ort an bhliain sin. Ní chuireann daoine amach aon luath an lá sin ach an oiread.

– Áine Ní Fhágharta,

Baile na hAbhann,

Conamara.

Ó Learaí Ó Biath a fuair sí an t-eolas

Oide Cinn an Dála Déag.

An t-Oileán ^{An t-} Oisoidéacra.

Aine Ni Fiacarta (134) do cupa ríofa.

Jac an seachtad bliain Deice Cinn A Dá Lá Déag. bíonn oileán oisoidéacra le feiceál amac inf an bparraig mór in aice le Iny Mór in Árainn.

Anuraid (5-1'38) conaic mé féin an t-oileán. Bíf féin y jac duine agann sa ceac cíof ar an ngeada Árd, farraid é seo acá an-árd if bíonn amarc breóg le feiceál uaid inf jac áic top cimceall ar agur dá bróg rin bí amarc breóg le feiceál agann ar an oileán.

Mé féin an céad duine a conaic an t-Oileán. D'creatnug mé ar an bparraig if ríleof sup spé lafad abí sí, bí an oisoid rin rílle le feiceál amac ar an bparraig.

Diongnatáic an t-amarc é bí fé mar beo na milliun conaic lafa agur bí ríleof mar le tabairt dó mar ní raib fé acé spota mór amáin den fparraig. Ní raib duine ar an mbaile nac ndeacaid ag breacnú ar na rílle an oide rin.

Lusta mé na sean daoine ag ráid go ndeacaid tríúr fear ar an g-Caorán amac i gcuiriac oide dá bfaco raib an t-oileán le ríul if go bfeadfad raib é a conneál imbárr uirge i gcuiruidé mar deirtear dá gcaitead bróg nó capín nó rub ar bíc ifceac ar an oileán go bfanfad fé ríim.

Dí go marc agur ní raib go h-de nu ar a conaic an tríúr seo é dubairt raib go ngabfad raib amac go deí é. Nuair a ceap raib a beic in aice le ríil duine acá a hata a caiteam ifceac ar acé bí an t-oileán imigéic if ní faco raib ní ba mó é.

OÍCHE CHINN AN DÁ LÁ DHÉAG

Gach aon seachtú bliain Oíche Chinn An Dá Lá Dhéag bíonn oileán draíochta le feiceáil amach ins an bhfarráige mhór in aice le Inis Mór in Árainn.

Anuraidh (ar an 5ú Eanáir 1938) chonaic mé féin an t-oileán. Bhí mé féin is gach duine againn sa teach thíos ag an nGarraí Ard, garraí é seo atá an-ard is bíonn amharc breá le feiceáil uaidh ins gach áit thart timpeall air agus dhá bhrí sin, bhí amharc breá le feiceáil againn ar an oileán.

Mé fhéin an chéad duine a chonaic an t-oileán. Bhreathnaigh mé ar an bhfarráige is shíleas gur trí lasadh a bhí sí, bhí an oiread sin soilse le feiceáil amach ar an bhfarráige.

B'iontach an t-amharc é, bhí sé mar a bheadh na milliúin coinne lasta amach ar an bhfarráige agus bhí suntas maith le tabhairt dó mar ní raibh sé ach i spota amháin den fharráige. Ní raibh duine ar an mbaile nach ndeachaigh síos ag breathnú ar na soilse an oíche sin.

Chuala mé na seandaoine ag rá go ndeachaigh triúr fear as an gCaorán amach i gcurach oíche dá bhfaca siad an t-oileán le súil is go bhféadfadh siad é a choinneáil i mbarr uisce i gcónaí mar deirtear dá gcaithfeá bróg nó caipín nó rud ar bith isteach ar an oileán go bhfanfadh sé tirim.

Bhí go maith agus ní raibh go holc, nuair a chonaic an triúr seo é dúirt siad go ngabhfadh siad amach go dtí é. Nuair a cheap siad a bheith in aice leis shíl duine acu a hata a chaitheamh isteach air ach bhí an t-oileán imithe is ní fhaca siad ní ba mhó é.

Bailitheoir

Áine Ní Fhatharta, 13.5 bliain d'aois i 1938, Baile na hAbhann, Conamara